

naam **Arjan Schimmel (48)**
functie **melkveehouder met 185 koeien in Linschoten en onafhankelijk voorzitter ZuivelNL**
opleiding **havo, mas, diverse bestuurdersleergangen Nijenrode**
vorige functie **van 2010 t/m mei 2021 voorzitter zuivelcoöperatie DOC**

naam **Hubert Andela (58)**
functie **directeur ZuivelNL**
opleiding **zoötechniek Wageningen UR**
carrière **sectordirecteur Productschap Vee en Vlees en Productschap Pluimvee en eieren, plantmanager Kemper BV, directeur-secretaris Koninklijk Nederlands Vervoer, onafhankelijk voorzitter Anevei (vereniging eierhandelaren en eiproductfabrikanten)**

Arjan Schimmel: **‘Kritiek is niet erg, maar je moet wel tijdig in gesprek om naar oplossingen te zoeken’**

Vertrouwen herwinnen prioriteit voor ZuivelNL

Een nieuwe directeur én een nieuwe voorzitter, een negatief jaarresultaat, kritiek op KoeMonitor en discussie over transparantie. De afgelopen periode was volgens ZuivelNL 'turbulent', maar de brancheorganisatie heeft volgens de voormannen de juiste koers weer gevonden. 'We zullen beter moeten uitleggen wat we doen', aldus directeur Hubert Andela.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

Aan de extra lange tuinbank waarop Hubert Andela en Arjan Schimmel buiten zitten, kunnen met gemak tien personen coronaproof aanschuiven. Afgelopen maanden was de houten bank op het erf van melkveehouder Arjan Schimmel uit Linschoten regelmatig een ontmoetingsplaats voor bestuurders en ondernemers uit de zuivelsector. Om beslissingen te nemen, maar vooral om kennis te maken met Hubert Andela als nieuwe directeur van ZuivelNL en met Arjan Schimmel, die sinds dit voorjaar de rol als onafhankelijk voorzitter van ZuivelNL op zich heeft genomen. 'ZuivelNL heeft een lastige periode achter de rug, maar intussen is het dagelijks werk van de organisatie wel doorgedaan', vertelt Andela over zijn eerste maanden bij de organisatie. 'De medewerkers zijn erg gemotiveerd

om hun werk goed te doen, maar ik merk wel dat ze toe zijn aan duidelijkheid en vaste aanspreekpunten. Rust en vertrouwen terugbrengen in de organisatie, dat zie ik nu als belangrijkste eerste opdracht.'

In het jaarverslag wordt gesproken van een turbulent jaar 2020. Wat wordt daarmee bedoeld?

Schimmel: 'Allereerst turbulentie in de hele sector. Sinds het boerenprotest van 1 oktober 2019 is het eigenlijk nooit meer rustig geworden. Dat komt vanwege gebrek aan een langetermijnvisie. Waar gaat het heen nu de stikstofcrisis de landbouwsector in zijn greep houdt? Niemand neemt de regie.' 'Maar die turbulentie was er ook binnen ZuivelNL. Een jaar na haar aanstelling stopte Jantine Luten als directeur van ZuivelNL en

onze ervaren voorzitter Jorrit Jorritsma moest noodgedwongen eerder terugtreden. Dat gebeurde in een periode waarin bleek dat ZuivelNL financieel negatief uitkwam. Ook op het programma KoeMonitor kwam kritiek. Dat vroeg veel van de organisatie.'

Hoe komt het dat de organisatie verlies draaide?

Schimmel: 'Bij de start van ZuivelNL in 2014 kreeg de organisatie ruim 30 miljoen reserves van het opgeheven Productschap voor Zuivel. Die werden onder meer ingezet om de jaarlijkse kosten van ruim 5 miljoen euro voor het Diergezondheidsfonds te betalen. Dit jaar stopten we daarmee en krijgen veehouders er via de RVO een rekening voor. De contributie levert jaarlijks 9,6 miljoen euro op. Maar door de directie- en bestuurswisselingen was niet scherp genoeg in beeld hoeveel aan welk project werd besteed, waardoor ZuivelNL vorig jaar 1 miljoen euro tekortkwam. Ad-interimdirecteur Roald van Noort kreeg daarom de opdracht een sluitende begroting te maken.' 'In dit lopende jaar bezuinigen we 3 miljoen op een budget van 10,3 miljoen euro. Dat heeft gevolgen voor de uitvoering, maar ons team weet welke opdrachten echt belangrijk zijn. De focus ligt nu op voedselveiligheid, diergezondheid, duurzaamheid, onderzoek, data en export.'

Was de kritiek op de uitvoering van KoeMonitor terecht?

Schimmel: 'De discussie ging onder meer

Afdracht voor veehouders voor ZuivelNL bedraagt 5 cent per 100 kg melk

ZuivelNL is in 2014 opgericht door LTO Nederland en de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO). Later is ook de NMV toegetreden. Onder de verantwoordelijkheid van ZuivelNL vallen onder andere de uitvoering van regelingen voor de bewaking van diergezondheid en voedselveiligheid, de Duurzame Zuivelketen en de Centrale Database

KringloopWijzer, maar ook het volgen van de zuivelmarkt en het wegnemen van belemmeringen voor de export. Daarnaast financiert de ketenorganisatie onderzoeksprojecten. ZuivelNL is erkend als zogenaamde interbrancheorganisatie, volgens Europees recht. Dit betekent dat bij groot publiek belang

afspraken algemeen verbindend verklaard kunnen worden voor alle melkveehouders. De activiteiten van ZuivelNL worden gefinancierd uit vaste bijdragen. Melkveehouders dragen 5 cent per 100 kilo geleverde melk af en zuivelbedrijven 2 cent per 100 kilo verwerkte melk. De begroting van ZuivelNL voor 2021 bedraagt 10,3 miljoen euro.

Hubert Andela: ‘Zolang een dossier als dat over stikstof een politieke discussie is, is ZuivelNL niet aan zet’

over het onderdeel KoeKompas dat de dierenarts invult. Dit onderdeel heeft veel overlap met het bedrijfsgezondheidsplan dat de Stichting Geborgde Dierenarts ontwikkelde en al gebruikte. Als een dierenarts tweemaal nagenoeg dezelfde informatie moet aanleveren, waarvoor je als veehouder ook nog eens moet betalen, dan is het logisch dat daarop kritiek komt.’

Andela: ‘Boeren krijgen soms het gevoel dat ze overspoeld worden met regels. Maar mijn ervaring is inmiddels dat ondernemers in elke branche last hebben van regels en formulieren. Tot op bepaalde hoogte hoort het ermee omgaan bij het ondernemerschap. Als ZuivelNL willen we dat de verplichtingen die er zijn om melk te mogen produceren en zuivelproducten te exporteren, voor veehouders zo min mogelijk ballast geven. Dat kan door administratiesystemen zo efficiënt mogelijk in te richten. Met KoeMonitor kun je inmiddels voldoen aan de EU-richtlijnen om melk te mogen leveren.’

Was de kritiek te voorkomen geweest?

Schimmel: ‘Er zijn inmiddels afspraken met de Stichting Geborgde Dierenarts om de gegevens uit te wisselen. Dat voorkomt onnodige administratie en kosten.’

‘Kritiek is niet erg, maar je moet dan wel tijdig het gesprek aangaan om naar oplossingen te zoeken. Dat is afgelopen periode niet altijd goed gegaan. We hadden hierover beter moeten communiceren, transparanter

moeten zijn. Boeren werken veel met app-groepen, maar daar zie je dikwijls dat feiten en meningen door elkaar lopen. Daar moeten we van leren door eerder en beter zaken uit te leggen. We moeten het vertrouwen bij veehouders terugwinnen.’

Hoe willen jullie dat vertrouwen terugwinnen?

Schimmel: ‘Lees ons jaarverslag, daarin staat echt alles wat we doen. Transparanter kunnen we niet zijn. Maar ik weet ook dat je als veehouder jaarlijks wel tien jaarverslagen krijgt en die niet allemaal gaat zitten lezen.’

Andela: ‘Daarom moeten we de boer op. Aansluiten bij vergaderingen van zuivelondernemers met boeren of bij ledenbijeenkomsten van belangenverenigingen om uit te leggen wat we doen. Dat werkt beter dan nog een folder maken.’

Zuivelorganisaties kunnen KoeMonitor nu in licentie gebruiken, maar wel tegen een tarief van 70 euro per veehouder. Is dat bedrag echt nodig?

Schimmel: ‘Met 15.000 melkveehouders kom je op een jaarbedrag van 1 miljoen euro uit. We moeten het systeem onderhouden, zorgen dat de borging goed is en het systeem blijven verbeteren. Dat geld is noodzakelijk.’

Andela: ‘In tijden dat het inkomen onder druk staat, gaan ondernemers elke euro die ze uitgeven extra kritisch beoordelen: wat krijg ik ervoor terug? Dat vind ik logisch.

Je moet als brancheorganisatie gewoon altijd een zo efficiënt mogelijke dienst of product leveren. We moeten ons werk goed doen.’

Afgelopen jaar produceerden de Nederlandse melkveehouders samen 14,1 miljard kg melk. Is deze productie houdbaar gezien de onrust over stikstofmaatregelen?

Schimmel: ‘Het aantal koeien en bedrijven zal wellicht iets afnemen, maar ik voorzie een stijging van de melkproductie per koe. Daardoor blijft 14 miljard kg melk haalbaar.’

Andela: ‘Er wordt momenteel geen eerlijk beleid gevoerd in Den Haag en de discussies over de veehouderij in de media zijn zelden rationeel. Maar het draagvlak om boeren te behouden is bij de burger gelukkig groter dan bij de politiek. We hebben het juiste klimaat, kundige boeren, het land en ook de infrastructuur om die 14 miljard kg melk te verwerken. Het zou echt een doodzonde zijn als dat voor een deel opgegeven wordt.’

Hoe realistisch is het om vast te houden aan die 14 miljard?

Andela: ‘Het op- of uitkopen van boeren is enorm duur. Er zullen vast boeren stoppen, maar ik zie het nog niet zo somber in. Laat je vooral niet ontmoedigen. Wat boeren wel nodig hebben, is duidelijkheid. Dan kun je weer verder. Het vervelende is dat nu dat toekomstbeeld niet duidelijk genoeg is.’

ZuivelNL wilde eind 2019 een rol spelen in de stikstofcrisis. Na kritiek van boeren, werd dat initiatief gestaakt. Welke rol speelt ZuivelNL nu?

Schimmel: ‘ZuivelNL is een brancheorganisatie van LTO, NZO en NMV. Gezamenlijk staan de drie partijen voor de belangen van de melkveehouderijsector, maar onderling hebben ze wel verschillende opvattingen. We hopen in de toekomst wel dat meer partijen zich aansluiten, zodat we het draagvlak van de organisatie kunnen vergroten.’

Andela: ‘We moeten ook helder zijn. Zolang een dossier als dat over stikstof een politieke discussie is, zijn wij niet aan zet.’

Aan welke partijen denken jullie om het draagvlak te vergroten?

Schimmel: ‘De Dutch Dairy Board bijvoorbeeld, of het NAJK. Zo kijken jonge boeren toch weer anders tegen zaken aan. Je zou ook kunnen denken aan leveranciersverenigingen van zuivelorganisaties. In de statuten van ZuivelNL staat wel dat de achterban van een aangesloten organisatie minimaal 1 miljard kg melk moet vertegenwoordigen en het algemene sectorbelang moet dienen. Daarmee zorg je ervoor dat partijen die aansluiten, niet alleen het geluid van een specifieke doelgroep vertolken.’